

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Norrie, Gordon.

Jødernes Kamp for Adgangen til Universitetet
og den medicinske Doktorgrad i Danmark.

København : Fr. Bagges Bogtrykkeri, 1892

23 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

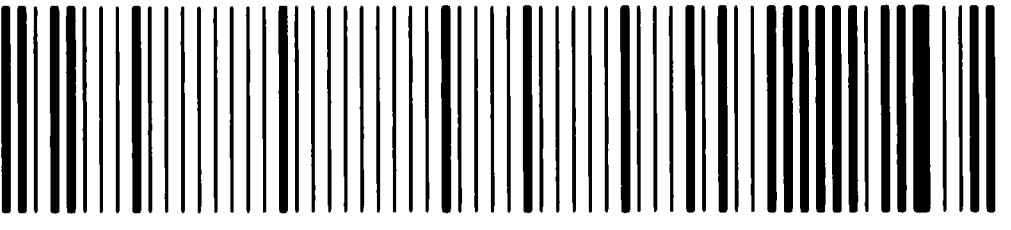
S. Norrie.

Jödernes Kamp for Ad-
gangen til Universitetet
og den medic. Doktor-
grad i Danmark.

1892.

2, - 55

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 28°

1 1 02 0 8 01449 1

FRX

Fra Forfatteren

JØDERNES KAMP

FOR

ADGANGEN TIL UNIVERSITETET OG DEN

MEDIC. DOKTORGRAD I DANMARK

AF

GORDON NORRIE

SÆRTRYK AF BIBL. F. LÆGER. 7. R. 3. BD. 2. H.

KØBENHAVN

FR. BAGGES BOGTRYKKERI

1892

2-55

JØDERNES KAMP

FOR

ADGANGEN TIL UNIVERSITETET OG DEN

MEDIC. DOKTORGRAD I DANMARK

AF

GORDON NORRIE

SÆRTRYK AF BIBL. F. LÆGER. 7. R. 3. BD. 2. H.

KØBENHAVN

FR. BAGGES BOGTRYKKERI

1892

4711A

1711A

1711A

Det er almindelig bekendt, hvor stor Betydning Jøderne have haft og have for den danske Medicins Udvikling i dette Aarhundrede. Skøndt de kun ere faa i Tal, finde vi ikke mange Dele af den vidtforgrenede medicinske Videnskab, hvor de ikke ved deres Begavelse, Flid og Udholdenhed have erhvervet sig meget fremragende Stillinger. Men saaledes har det ikke altid været; det er ikke meget mere end 100 Aar siden, at der første Gang blev Tale om at lade en Jøde disputere her ved vort Universitet, og det varede temmelig lang Tid, inden det lykkedes Jøderne at erhverve Tilladelse til at blive danske Doctores. Dette er ikke saa mærkeligt, naar man erindrer, at Universitetet oprindeligt er en kristen Anstalt oprettet ved en pavelig Bulle, og naar man husker paa den Stilling, som Jøderne indtog her i Landet. Jeg har tænkt, at det vistnok vil være af en Del Interesse at stifte Bekendtskab med det Stykke Kulturkamp, som Jøderne gave Anledning til, da de begyndte at arbejde for at opnaa summos honores ved Universitetet. At det er i det medicinske Fakultet, at Kampen kommer til at staa, ligger ret nær, Medicinen har jo altid været en Videnskab, som særlig synes at ligge for Jøderne, og paa den anden Side maa man i det medicinske Fakultet vente at finde en forholdsvis liberal Opfattelse af religiøse Spørgsmaal.

Den Kamp, jeg skal omtale, er, saa vidt mig bekendt, tidligere kun kort refereret i Matzens Universitets Retshistorie, men jeg vil straks tage et Forbehold:

jeg vil holde mig til det, jeg har kunnet samle fra forrige Aarhundrede¹⁾ og skal kun her berøre, at man kender flere jødiske Læger, der have aflagt kortere Besøg her i Landet, til Dels indkaldte til Konsultationer, allerede i tidligere Tid. Paa den anden Side skal jeg kun til Slutning berøre Spørgsmaalet om Jøders Adgang til Professorater og Konsistorium, da disse Spørgsmaal først komme for i dette Aarhundrede, og da den udmærkede Videnskabsmand, der gav Anledning til det første af disse Spørgsmaal for knapt 50 Aar siden, endnu lever. Adgangen til Konsistorium er først for 20 Aar siden bleven aabnet for Ikke-Kristne.

Medens det saaledes har kostet Kamp for Jøderne at faa Adgang til Universitetet, synes der ikke at være gjort Vanskeligheder fra den anden medicinske Lærestanstalt, det anatomisk-kirurgiske Amfiteater, hvad der vil fremgaa af det følgende, hvor jeg vil komme til at nævne flere Jøder, der studerede ved denne Anstalt.

Den 8. December 1770 søgte Jøden HERTZ MENDEL RAPHAEL om at maatte blive immatrikuleret ved Universitetet. Hans Ansøgning lyder: „Efter at ieg underskrevne af den Jødiske Nation i nogle Aar haver anvendt en deel af min Formue paa Reiser i den fornemste Part af de Europæiske Staater, uden at befatte mig med nogen Slags Handel, hvortil ieg ingen Lyst haver, og ey heller til min Underholdning behøver, saa haver ieg omsider besluttet at lægge mig især efter det Medicinske Studium, og paa det saadan kunde skee i Nærheden af min i Kiøbenhavn boende Farbroder JACOB RAPHAEL ønskede ieg meget at Studere Medicinen her ved Universitetet. Men som ieg dels er af en Nation hvoraf hidindtil ingen ved dette Kongelige Universitet er som Student inscriberet, dels og ey heller endnu tilstrækkeligen forstaaer alle de Sprog og Videnskaber her udfordres til saadan Inscriptions Erlangelse hvilke sidste ieg dog er bereed og villig til

¹⁾ Hvor ingen anden Kilde er angiven, har jeg mine Oplysninger fra Konsistoriums Arkiv, især fra Kopibogen.

her tillige at lære, Saa Bønfalder ieg til Deres Kongl. Maytt., med allerunderdanigst Begiæring, at det, uagtet ovenanførte Forhindringer der maatte synes at være imod Universitetets Love eller Vedtægter maae være mig tilladt imod en Professoris Attest om forgangne særdeeles Examen privatim at vorde Insciberet, som Student ved Universitetet. I allerunderdanigst Haab om Bønhørelse henlever ieg i allerdybeste Underdanighed“ osv. Med denne Ansøgning fik Konsistorium let Bugt, idet det skrev (12. Januar 1771): „Med Supplicanten Jøden HERTZ MENDEL RAPHAEL have nogle af os talt, vi finder ham ikke aleene ukyndig, men frygter for at hans foregivende er ikkun en prætext, forat kunde imod de Kongl. Allernaadigste Forbud opholde sig her i Landet, og da der desuden neppe vil nogen Tiid blive mangel paa andre som Studere Medicinen, saa fordriste vi os ikke allerund. til all. Bønhørelse at recommendere denne Jødes ansøgning.“

Konsistorium udtaler sig ikke om, hvorvidt en Jøde tidligere er immatrikuleret, hvilket dog er Tilfældet. MATZEN¹⁾ mener, at SIMON SALOMON POLAC, som jeg straks skal omtale nærmere, maa have været immatrikuleret tidligere, hvilket han slutter af, at han har studeret her ved Universitetet, men han synes ikke at have fundet hans Navn i Matrikulen. Det er heller ikke lykkedes mig at finde det, men derimod har jeg fundet en Jøde, der endnu tidligere er immatrikuleret, og netop de Bemærkninger, der ledsage hans Indskrivning, vise, saaledes som det for øvrigt vides om flere andre, at man godt kunde studere ved Universitetet uden at være immatrikuleret. Det nævnte Sted i Matrikulen, skrevet med gamle BALTHAZAR DE BUCHWALDS rystende Haand, lyder: „A^o 1758 d. 4. Aug. SELCUS JUSTUS WOLFF natione Judæus assiduous per triennium fere Medicinæ ac Chirurgiæ Cultor nec non frequentissimus lectionum Medico-chirurgicarum æqve ac collegiorum in Regia hac Universitate Auditor civitatem academicam obtinuit, qvam ipsi denegare nec debui nec volui, si qvidem per octennium circiter Pragæ Apollinæ arti vacaverit, annos natus 25, Præceptorem privatum me sibi voluit.“

¹⁾ H. MATZEN: Kjøbenhavns Universitets Retshistorie 1479—1879. Kbh. 1879 II. P. 115.

Denne WOLFF er vistnok den første Jøde, der er immatrikuleret ved vort Universitet. Om hans senere Skæbne kan jeg ved Dr. MYNSTERS Velvilje oplyse, at han i Maj 1759 underkastede sig Eksamen i nogle Fag ved Theatrum anatomico-chirurgicum, men først fuldendte Eksamen i Maj 1761. Senere træffes en Stadskirurg WOLFF, der 1762—63 tilsaa de syge Soldater i Middelfart, og endnu senere en WULF, Kirurg i Hollænderby paa Amager, der 1772 udgav et Skrift om Kvægsygen. Det er muligt, at dette er den samme Person, men nogen Rolle af Betydning kom han aldrig til at spille. HEUERMANN omtaler et Sted en Kirurg WULF¹⁾, som maaske ogsaa er den samme.

Det er den ovenfor nævnte SIMON SALOMON POLAC, som fører den ivrigste Kamp for at opnaa summos honores. Han kaldes: „af Kiøbenhavn“, saa han er maaske født her i Byen, men jeg kender intet til hans Slægt, kun siges det, at han hørte til de portugisiske Jøder. Den første Notits²⁾, jeg har truffet om ham, er, at han 16. November 1763 blev gift med SARA MENDEL ALEXANDERSDATTER. Han kaldes da cand. med., men hermed menes ikke andet end, at han var i Færd med at indstille sig til Eksamen ved Fakultetet. Den Eksamen, som de medicinske Studenter underkastede sig, gav Ret til at disputere for Doktorgraden, men den gav ikke Ret til at praktisere, skønt adskillige gjorde det uden Doktorgrad³⁾; det var først Doktorgraden, der gav Jus practicandi. Da det var tvivlsomt, om Jøder kunde tage Doktorgraden, var det i Grunden ogsaa af tvivlsom Værd for en Jøde at lade sig eksaminere af Fakultetet, og man maatte vente, at Fakultetet ikke vilde

¹⁾ Se min Bog: GEORG HEUERMANN 1723—1768. Kbh. 1891. P. 98.

²⁾ Adresseavisen ^{16/11} 1763.

³⁾ Smlgn. GEORG HEUERMANN P. 12.

indlade sig paa en saadan Eksamen. Imidlertid viste det sig, at Fakultetet ikke var uvilligt til at eksaminere POLAC. Min Kilde hertil er følgende Meddelelse¹⁾, som tillige pointerer Forskellen mellem den kristne og jødiske Kandidat: „Den 3 og 10 Martii [1764] bleve 2de Medicinæ Candidati af Facultate Medica examinerede, nemlig Monsieur CHRISTIAN ELOVIUS MAÑGOR som efter Collegii Medici Forslag, er kaldet til at være Medicus ved det nye oprettede Syge-Huus i Christianssand, og Monsieur SIMON SALOMON POLAC, en Portugisisk Jøde af Nation, hvoraf den første, efterat have aflagt Prøve paa sin forhen bekiendte Forfarenhed og Videnskab in Examine, med første agter at udgive en Disputatz, og samme in Cathedra Academica at forsvare under Facultatis Medicæ Decani præsidio. — Den anden, Msr. SIMON SALOMON POLAC, som selv har ansøgt hos Facultas Medica, tillige at maatte blive examineret, har ogsaa in Examine aflagt god Prøve paa hans Vindskibelighed og Kyndighed i alle de Videnskaber, som hører til Praxin Medicam, saa at han til Examinatorum Fornøjelse har præsteret hvad i slig Fald af ham kunde requireres.“

Det er vel ikke urimeligt, at denne Meddelelse skyldes POLAC selv, i alt Fald kommer han gentagne Gange med Meddelelser i Adresseavisen, saaledes allerede i næste Nummer, to Dage senere: „Hr. SIMON SALOMON POLAC, som i sidste Nummer er ommeldt at være af Facultate medica examineret og in Examine at have aflagt god Prøve paa hans Vindskibelighed og Kyndighed i alle de Videnskaber, som henhører til Praxin Medicam, er boende i sin Svigerfader Sr. MENDEL ALEXANDERS Kongel. priviligeret Guldtrækkers Huus paa Østergade, næst ved Hosekræmmeren, skraas for Christenbernikowsstrædet.“

Meningen med denne Meddelelse er utvivlsomt den, at POLAC vil praktisere som Læge i København, skønt han ikke havde Tilladelse dertil, men det var dog ingenlunde hans Mening ikke at tage Doktorgraden. Allerede 15. Febr. 1764, før han havde taget Eksamen, havde han indgivet en i et yderst slet tysk Sprog affattet Ansøgning til Universitetets Patron Grev OTTO THOTT om at maatte disputere for Doktorgraden. Konsistoriums

¹⁾ Adresseavisen 1²/₃ 1764.

Bemærkning, at Ansøgningen var slet affattet, maa man ubetinget billige; den findes i en temmelig utydelig Afskrift i Konsistoriums Kopibog: „Ihro Excellence Herr OTTO THOTT Sie würden mir unterthänigst Pardoniren, als mir die gnaade nehmen ihnen mit diesen Zeillen zu belästigen, aus ursach willen die Zeit zur meinem Promotion angelangt ist, und habe zu niemmand mein zu flucht nehmen können als zu Ew. Excellence weillen Sie Patronus der Copenhagener Universität Sind, als denn versuche mir durch ihre gnaade meinen Promotion auf die Promotion Buch öffentl. zu permittiren, wie auch die Hr. Professores Facultatis Medicæ Hafniensis mich zur meinem [Promotion?] ad gradum gern erhöhen wollen, durch meinen Fleiszigen Studieren auf der Universität nehml. 6 Jahr in Copenhagen und 4 Jahr zu Leiden als dann Leben in der Hoffnung das gnaade zu erhalten“

Konsistoriums „Allerunderdanigste Erklæring“ af 23. Marts 1764 er et meget interessant Aktstykke, der tydelig viser Stemningen mod Jøderne: „Anlangende Jøden POLACKS Memorial have vi allerunderdanigst at erindre, at det er gandske tvertimod Universitetets foundation, om det blev allernaadigst tilladt, at ham confereredes honores Academici, thi der staar expressis verbis i den 51de Artikel, at ingen, som for falsk Lærdom er berygted maae bekomme nogen gradum Academicum her ved Universitetet, og altsaa følger heraf, at meget mindre en Jøde som er den Christelige Religions Bespottere maa her bekomme summos in Facultate ulla honores. Hertil kommer endnu, at en Doctor Medicinæ kan faa Syge og Døende i tale saa meget, som han vil, naar han bruges af patienten, endog naar Præsten ey kan faae Audience, og naar man vilde da creere Jøder til Doctores Medicinæ. maatte man da ikke billigen frygte for (helst da sligt hos os icke længe siden, da Jøderne dog icke bleve saa meget autoriserede, som forlanges, passerede) at de ved de Siuges Seng enten skulde søge Leylighed til at opvække mistanke imod den Christelige Religion eller ogsaa, gandske stræbe, at forføre deres patienter fra Sandheden. En døende har vel aarsag at tænke paa den ham forestaaende forandring, saa at det var at ynske, at endog de Christne Doctores, som komme til ham vare ret Christelige, men hvad skulde vel ventes af en Jøde Doctor, der allermest ved den religion han profiterer, kunde blive den døende i hands døds Øyeblik til scandal, hvorfor vi allerunderdanigst raade til, at ey alleneste Monsr. POLACKS promotion icke til-

lades, men at det endogsaa forbydes andensteds promoverede Jøde Doctores hos os at exercere praxin Medicam i Kraft af Fundationens 51de Artikel. Kan en Jøde, fordi Medicinen er en science faa dispensation at blive Doctor, saa er der jo ogsaa andre Videnskaber, som Jøderne kunde lægge sig efter, de kunde saaledes ved dispensation som oftest give andledning til en anden [. . . .] ¹⁾, kunde Jøderne maaske efter haanden adspirere til baade at blive Provincial Medici, Professores, ja vel ogsaa at beklæde andre Embeder, og hvem seer icke, hvor farlige Suitter sligt kunde have? Det heeder principiis obsta, naar der først kommer rift paa Gierdet, kan siden saa let springes derover. Promotiones Academicæ skee in nomine Sanctæ Trinitatis, hvorfor det kunde icke gjøre andet, end anledning til scandal om en Jøde, som bespotter Trinitatem blev promovered, ja, hvor stille og skickelig studiosorum opførsel end nu er saa have vi dog aarsag at frygte for, at tumult og u-orden icke kunde forekommes, naar slig een promotion blev foretaget. I Kiøbenhavn ere adskillige slags folk og adskillige slags Raisonneurs, og man vilde vist holde det for latterligt, om Msr. POLAK kom og præsenterede sin person in cathedra superiori, og endskiøndt Msr. POLAK kan have nogen indsigt i Medicinen, saa erfares dog af hans Memorial, at han icke kan skrive og føre saadan stiiil, som den burde skrive, der adspirerer til Summos in Facultate quadam honores. Af det at Jøder paa andre Academier (endskiøndt dette er siellen skeet) ere blevne promoverede kan ingen Argument tages for Msr. POLAK, thi endskiøndt andre for en lumpen profit have heri giordt det som de icke burde, saa bør dette icke blive en Regel for os, og desuden kunde saadan en promotion i en liden Bye, hvor der icke er uden et Academie, icke foraarsage saa stor opsigt, som den vilde opvække her i en saa stor og peuplered residence Stad.“

Efter denne Erklæring blev POLAC naturligvis ikke Doktor, men Fakultetet har aabenbart ikke været af samme Mening som det teologisksindede Konsistorium. Sagen har været til Cirkulation i Konsistorium, thi der staar i Acta Consistorii, at 21. Marts 1764 „blev foretaget circulaire af 25. Febr. sidstl. hvori handledes a) om Iøden SIMON SALOMON POLACKS til Consistorium sendte supplique anlangende at promoveres til Doctorem Medicinæ, hvorpaa svares negative efter plura“. Desværre findes Cirkulæret icke, i alt Fald har

¹⁾ Her maa være udfaldet noget.

jeg ikke kunnet finde det, thi man vilde deri have kunnet se de enkelte Vota. At Fakultetet virkelig ikke var enigt med Konsistorium, fremgaar først af, at det eksaminerede POLAC inden Konsistoriums Erklæring forelaa, og efter Konsistoriums Erklæring overraskes man ved, at der trods den gives POLAC Bevilling at maatte betjene alle og enhver i Medicinen (6. Juli 1764)¹⁾.

POLAC praktiserede nu i København, og der gaar et Par Aar, før jeg igen har truffet noget om ham. Han kommer da igen med et Par Meddelelser i Adresseavisen. Den første²⁾ indeholder kun et Slags Avertissement om hans Bolig i den Form, at han siger, at han har hørt, at nogle af hans gamle Klienter af „sletsindede Gemytter“ ere henviste til en anden jødisk Læge, og at denne har søgt „at persvadere Patienten til at antage ham i Steden for mig“. Denne anden jødiske Læge, som Konsistorium ogsaa sigtede til, maa være DE MEZA d. ældre, som jeg senere skal komme til at omtale.

Den anden Meddelelse i Adresseavisen, som kom et Par Dage senere, er af mere Interesse, idet han gør Forsøg paa at tiltage sig Ret til at docere, noget som Universitetet ikke vilde finde sig i, hvorfor det ogsaa straks rykkede frem mod ham. POLACS Bekendtgørelse lyder: „Efter nogle Herrers Medicinæ Studiosi Anmodning at edocere in Artem Medicam, haver jeg resolveret Primo Septembris h. a. at holde Collegium tre gange om Ugen, nemlig, Mandag, Onsdag og Fredag fra 2 til 5 slet om eftermiddagen, og i den Tiid at explicere Physiologiam veram Medicam, Pathologiam generalem & Specialem, Therapiam, Materiam Medicam & Methodum præscribendi Formulas Remediorum efter Forlangende, enten i det Latinske eller Tyske Sprog; Hvilket til den Ende hermed bekiendtgjøres, at om nogen ellers af de Herrer Studiosi Medicinæ ville Frequentere ermelte Collegium, de da behageligen ville melde sig hos mig, boende

¹⁾ Iflg. Meddelelse fra Dr. MYNSTER, hvem jeg, som det vil ses af det følgende, skylder adskillige Oplysninger.

²⁾ Adresseavisen ²⁸/₇ 1766.

paa Østergade hos min Sviger-Fader Mendel Alexander, Kongl. Guld-Fabriqueur, næst ved Porcellain-Handler Sr. Bang. Pro toto Cursu medico tam Theoretico quam Practico betales af de Herrer Auditores 12 Rdl., Halvdelen sub initium cursus, og Resten finito Cursu. Ligeledes bekiendtgjøres hermed, at jeg inden kort Tiid agter at udgive 5 Tractationes Practicas, scilicet, 1) De apoplexia, 2) Paralysi, 3) Pleuritide vera, 4) Febre verminosa & 5) ictero in gratiam Medicinæ studiosorum accuratissime breviterque in lingua latina a me descriptas. S. S. POLAC. Medicus & Practicus Hafniensis, af den Portugisiske Jødiske Nation.“

Straks rykker Universitetet frem med en Erklæring i Adresseavisen: „I Rectoris Magnifici Fraværelse, haver jeg herved som Ex-Rector paa det Medicinske Facultets forlangende offentlig at bekiendtgjøre: At Studiosus Medicinæ POLACK af den Jødiske Nation hverken haver Ret eller Tilladelse at holde Medicinske Collegia, meget mindre offentlig at inklade Studiosos dertil. Hertil udfordres ligesaavel som paa andre Universiteter ikke allene at have promoveret in Doctorem Medicinæ, men ogsaa i Besynderlighed hos os at bekiende sig til den Augspurgiske Confession. Dog bliver ham herved ikke den af Illustri Decano givne Tilladelse betaget, efter hans Foregivende med nogle af hans Venner at repetere de forhen hørte Collegia. Kiøbenhavn den 9. Aug. 1766. KRATZENSTEIN. h. t. Ex-Rector.

Slutningen af denne Erklæring viser, at det kun er en formel Protest, som Universitetet kommer med, og det hænger vel saadan sammen, at Konsistorium ønsker en Protest, som tilfældigvis den medicinske Professor KRATZENSTEIN maa afgive, men Fakultetet hjælper atter denne Gang POLAC ved Slutningsbemærkningen, der jo ogsaa kan udlægges: Gør hvad du vil, men lad være at tale højt derom! KRATZENSTEIN lærte aldrig at tale fuldkomment Dansk, og det skinner ogsaa igennem Erklæringens tyske Ord og Vendinger f. Eks. inklade for indbyde.

POLAC praktiserede igen i Ro og Fred i København, og der gaar atter en Del Aar, inden man hører fra ham, men saa byder der sig en Lejlighed for ham til at gøre et Forsøg, og han griber straks til. Da STRUENSEE var kommen til Magten, ansøgte POLAC igen om

Tilladelse til at tage Doktorgraden, og denne Gang syntes det at skulle lykkes ham, og det var jo heller ikke mere end rimeligt, at kunde STRUENSEE omdanne Kirken paa Frederiks Hospital til Sygestuer for veneriske Patienter, vilde han heller ikke have noget mod, at Jøder bleve Doctores. STRUENSEE indlod sig ikke paa vidtløftige Forespørgsler, hans Forretningsgang var yderst simpel, som det fremgaar af Konsistoriums Acta for 15. Maj 1771, hvori meddeles, at POLACS Ansøgning „var sent til Rector og Professores Leedsaget af en Kongl. Cabinets Resolution dateret d. 2. hujus og af Hr. Conferentz Raad STRUENSEE efter allerhøjest Befalning underskreven indeholdende, at hands Mayestet haver Accorderet Ansøgningen og vil at Academiske Honores uden Hensigt til religion meddeeles enhver som fortjener dem. — Begge disse Documenter bleve Leverte til Hr. Just. Raad ROTBØL som nu Decano Fac. Medicæ og lovede hand at bekiendtgjøre POLAC den Kongl. resolution.“

Saaledes skulde man tro, at POLAC havde naaet sit Maal, og at der var gjort en Ende paa Kampen om Jødernes Adgang til Doktorgraden, — men POLAC blev aldrig Doktor, og man lod senere, som om aldrig nogen havde hørt om den kongelige Resolution. Om ROTTBØLL har tilbageholdt Resolutionen, eller Tiden er trukken ud, saa POLAC ikke har kunnet fuldføre sin Afhandling, før STRUENSEE var styrtet, eller hvad der ellers er sket, ved jeg ikke, men POLAC blev som sagt ikke Doktor. Han har aldrig udgivet noget medicinsk Arbejde, de bebudede 5 Afhandlinger udkom aldrig. — Til hans senere Liv kender jeg intet, dog har Hr. Rabbiner SIMONSEN været saa elskværdig at gøre mig opmærksom paa, at han muligvis senere har givet sig af med mere filosofiske Arbejder. Der findes nemlig et hebraisk Manuskript: En Afhandling om Nyttens af Studiet af Naturvidenskaben fra 1796 af Lægen R. Shim'on af København¹⁾.

¹⁾ NEUBAUER: *Catalogue of the Hebrew Manuscripts in the Bodleian Library*: 392 Nr. 3. Fol. 100—180.

Samtidig med POLAC fandtes i København endnu en jødisk Læge, som der flere Gange er sigtet til i det foregaaende, nemlig SALOMON THEOPHILUS DE MEZA. Han var født 1727 i Amsterdam og hørte til en Slægt, hvoriblandt flere Læger i Holland, blev 1749 Dr. med. i Utrecht og kom 1753 til København, hvor han begyndte at praktisere. Han omtales i Begyndelsen gentagne Gange i Berlingske Tidende, da han ved større festlige Lejligheder sang i Synagogen, saa han rimeligvis har haft en særlig smuk Sangstemme og har været musikalsk, noget som flere af hans Efterkommere synes at have arvet.

I 1769 udgav DE MEZA en lille Bog: *De l'education des Enfants tant physique que morale*, der gav Anledning til en ret ubehagelig Anmeldelse¹⁾; DE MEZA svarede igen paa en skarp Maade, og Anmelderen forsynede denne Antikritik med temmelig grove Noter. Som det mest karakteristiske Eksempel kan jeg nævne, at Anmelderen havde skrevet: „Andet er vel aabenbare Griller f. Ex. at grimme og vanskabte Børn gemeenligen ogsaa have en Mangel paa Sielen, og ere gierne onde og arrige“, hvortil DE MEZA svarede: „Forfatteren lader at være her lidet mokeret, maaskee han og har Raison dertil.“ Denne Bemærkning lod til at træffe, thi Anmelderen tilføjede: „Dette Træk var dog lidt uartigere, end vi havde ventet os af en *Portugis-Iøde*“. Anmeldelsen sluttede: „Disse Prydelser [Anekdoter og Vers] ere vel ikke allevegne lige vel anbragte, eller lige passende²⁾, men de vise dog en Læsning i smukke Skrifter, som man forgieves vilde søge hos mangan legitime promotus Medicinæ Doctor.“ DE MEZA opfattede dette, som det var ment, som en Beskyldning for at han ikke var Doktor, og han meddelte derfor, at han 10. Juni 1749 havde disputeret i Utrecht, og producerede oven i Købet en gammel Attest fra BUCHWALD,

¹⁾ Kritisk Journal 1769 Nr. 18.

²⁾ Nogle af dem ere ganske vist lidt „over Stregen“!

der viser, hvorledes en i Udlandet promoveret Doktor havde at forholde sig, naar han vilde praktisere her i Landet¹⁾: „Doctor DE MEZA af den Iødiske Nation, har for længe siden meldet sig her ved det Medicinske Facultet, og med gyldige Documenter beviist sig at være legitime promotus Medicinæ Doctor, og følgelig sorterer under Consistorii Forum, ligesaavel som alle andre her værende Medicinæ Doctores legitime promoti, hvilket, efter Forlangende af mig, som Decanus Facultatis Medic. egenhændig vedstaaes og attesteres. Kiøbenhavn den 5te November 1755. DE BUCHWALD“²⁾).

I 1772 blev DE MEZA Medlem af det medicinske Selskab, og medens POLAC synes at have været et udannet Menneske, var DE MEZA iflg. TODE „ikke allene en med Rette yndet og erfaren Practicus, men har ogsaa skreven forskiellige Bøger som vidne om hans grundige Lærdom og modne Erfarenhed, især om hans fortrolige Bekiendtskab med de ældre medicinske Autorer. Han var øvet i de fornemste europæiske Sprog og kunde tale Latin som hans Modersmaal. Han beholdt sin elskværdige Munterhed, som ogsaa sine Sinds- og Legemskræfter, indtil han døde i sin Datters Favn³⁾“ Aar 1800.

DE MEZA havde 3 Sønner, der alle studerede Medicin. Den ældste ABRAHAM (ALBRECHT?) GOTFRED var født c. 1751, 22. Jan. 1773 tenteret i Osteologi ved Theatrum anatomico-chirurgicum, men døde 20. Oktober 1773 i København, inden han fik fuldendt sin Eksamen⁴⁾. — Den anden Søn JUSTUS ZADIG var født 8. Marts 1754 i København⁴⁾, immatrikuleret 1. Juni 1771 af Dekanus, den gamle CHR. LODBERG FRIIS efter KRATZENSTEINS An-

1) Udenlandske Doctores med. kunde praktisere her, men havde hverken Rang (Canc. Skr. ²/₆ 1764) eller jus docendi, danske Doctores med. havde Rang med virkelige Kammerassessorer (Reskr. ²⁰/₇ 1742). Konsist. Kopibog 1775 Nr 524, 525, 551 og 552.

2) Denne Erklæring findes ogsaa aftrykt i Adresseavisen ⁴/₄ 1769.

3) TODE: Nyeste Sundhedstjeneste Nr. 40. ¹⁹/₇ 1800. Pag. 621—622.

4) Dr. MYNSTER.

befaling, og han valgte ROTTBØLL til privat Præceptor¹⁾. Det ser næsten ud til, at alle Professorer i Fakultetet vilde vise, at de vare enige. I Juni og Juli 1771 underkastede han sig kirurgisk Tentamen, 1774 blev han Medlem af de medicinske studerendes Selskab og 1775 Medlem af det kirurgiske Privatselskab²⁾.

Den 28. Maj 1775 sendte Fakultetet følgende Skrivelse til det danske Kancelli: „Da Hr. Doctor DE MEZA har forespurgt sig ved det Medicinske Facultet, om hans Søn, der er af den Iødiske Nation og Studerer Medicinen, maa tillades til Examen Medicum og siden have Rettighed til at promovere herved Universitetet in Gradum Doctoris; saa i Betragtning af at bemeldte hans Søn studerer Medicinen her, Examineres her og siden ligesom hans Fader tolleres her som Practicus ubehindret at udøve Praxin Medicam, naar han end promoverte udenlands; fordrister Facultetet sig til at forespørge: om ikke de herefter af den Iødiske Religion som Studerer Medicinen og Chirurgen her, og forlanger at promovere in Gradum Doctoris herved Universitetet, maatte af Facultetet efter foregaaende Examen dertil admitteres.“ KRATZENSTEIN, der aabenbart er Forfatteren, SAXTORPH og CALLISEN have underskrevet den. ROTTBØLLS Navn findes der ikke, men han havde fjorten Dage i Forvejen faaet Orlov paa ubestemt Tid paa Grund af sit Helbred³⁾, og selv om han maaske har hindret POLACS Promotion, kunde han vel ikke være DE MEZA's Modstander, da han som nævnt var hans private Præceptor.

Konsistorium afgav derpaa (22. Juli 1775) en Erklæring, hvori fremhæves, at det „høyviiseligen“ ved Universitetets Fundats „er forbuden at promovere nogen af anden Lærdom in Gradum Doctoris, hvilket og kunde medføre Forargelse og andre skadelige Følger om saadant blev tilladt, hvorom en Iøde navnlig POLACK tilforn skal have ansøgt men ham ikke bevilget.“ Dette er jo strengt taget ikke sandt, men STRUENSEES Kabinetsordre ignoreres komplet.

¹⁾ Universitetets Matrikul.

²⁾ Dr. MYNSTER.

³⁾ Konsistoriums Kopibog.

Kancelliet lagde imidlertid ikke Sagen hen, men spurgte (11. November 1775) Konsistorium, hvorledes man forholdt sig ved andre protestantiske Universiteter, og Konsistorium svarede (20. Februar 1776) hvorledes man forholdt sig paa forskellige Steder, men „ellers holder vi det i Almindelighed betænkeligt og imod Kiøbenhavns Universitets Fundatz stridende, at Iøder tillades adgang til Honores Academicos, og skulde de end erholde den andensteds saa burde det dog ikke tillades dem imellem Christne at practicere“. Konsistorium er ivrigt for at udtale sin Mening, skønt der ikke er spurgt om den.

Kancelliet var endnu ikke tilfreds med Svaret, men forespurgte Collegium medicum, der svarede (24. April 1776): „Det er vel Anordningen efter Acad. Fundatz og Statuta, at ingen uden af den lutherske religion maa admitteres til honores Academicos af hvilken Aarsag formodentlig Rector og Professores have holdet det for betænkeligt. Men saa længe som det ikke aldeles forbydes, at en udenriigs promoveret Iødisk Doctor ikke maa praktisere her endog iblant de Christne, saa holder C. M. det for upasseligt, at en her i Landet indfød Iøde skulde dertil have Rettighed paa udenlandske Universiteter efterdi det er langt billigere at han erholder denne Rettighed her for Publici Øyne. Det er bekiendt nok, at Mangel paa Viidenskaben ved mange fremmede Universiteter med Penge kan erstattes da derimod en Candidat her maa aflægge offentlige Prøver paa sin Duelighed, eller til Siide sættes. Paa saadan Maade ville en Iødisk Candidat komme lettere til Doctor-Titulen end vore egne Candidater og dog opnaa lige privilegia med dem, hvilket var haardt imod vore egne Troesforvandte, da disse forbindes til offentlige strenge examina og til at forsvare en dissertation af Cathedra med berømmelse. Altsaa se vi os ikke i Stand til herudi at gjøre noget andet Forslag, end om det ikke maatte behage hans Mayestet Kongen i særdeeles Tilfælde Allernaad. at tillade en Undtagelse mod forberørte Statutum Universitatis, det da for Eftertiden aldeles maa forbydes, at ingen Iødisk Medicus maa praktisere blant vores Nation: (dog de 2de her-værende Iødiske Practici undtagne som eengang haver erholdt Tilladelse). Men skulde det Allernaad. behage at bifalde en dispensation fra forberørte Statuta i saadan Fald som denne, da questionen er om en virkelig duelig Candidat, som her er indfød, og har absolveret sine Studia her ved Acad., saa kan Promotions Formu-

laren saaledes indrettes, at det særdeles i Henseende til Eeden kan blive uden al Anstød og passe sig paa en Iøde; derved kunde og jus docendi et disputandi ex suprema cathedra udelades. Paa fremmede protestantiske Universiteter bliver der efter lærernes Tænkemaade enten ikke eller med restriction eller uden al restriction admitteret. I Holland gøres aldeles ingen Forskiel. Paa nogle tydske Univ. bliver allene Doctor-Diploma tillige med Disputationen offentlig anslagen, hvorved Candidaterne blive lettede for en besværlig Prøvelse, som de gierne vil være foruden. Fra den Siide har man heller ey nødvendig at frygte det mindste, at en Iødisk Practicus saaledes skulde forglemme sig og sin Interesse at tale noget uanstændigt og anstødelgt imod Religionen hos Christne Patienter, hvilket man aldrig af de herværende har mærket ey heller for Fremtiden har Aarsag at formode.“¹⁾

I en Skrivelse (18. Maj 1776) forespurgte derefter Kancelliet atter Konsistorium, om det ikke kunde tillades DE MEZA at disputere i Henhold til Collegium Medicums Erklæring, og Konsistorium svarede denne Gang ganske kort (6. Juli 1776) „at det allerunderdanigst indstilles til Hs. Kongl. Mayst.'s allernaadigste Velbehag, om Høystsamme i Anledning af de i bemeldte Pro Memoria anførte Aarsager under de derudi anmeldte Indskrænkninger Allernaadigst maatte finde for got i dette Tilfælde at tillade forbenævnte Promotion.“

Endelig endtes Kampen med et kgl. Reskript (21. Aug. 1776), der begynder med en Motivering i Overensstemmelse med Collegium Medicums Udtalelse og slutter: „Saa give Vi Eder herved tilkiende, at Vi, efter slige Omstændigheder, allernaadigst have bevilget at Supplicantens Søn fornævnte IUSTUS ZADIG DE MEZA, naar han har aflagt offentlig Prøve paa sin Duelighed, maa ved bemeldte Kiøbenhavns Universitet promoveres til Doctor Medicinæ, dog med saadan Indskrænkning at Promotions Formularen saaledes indrettes, at det særdeles i Henseende til Eeden, kunde blive uden ald anstød og passe sig paa en Iøde, saa og at Ius docendi et disputandi ex suprema Cathedra derved udelades.“

Den 16. Oktober 1776 vilde DE MEZA derefter indstille sig til Eksamen, men han udeblev paa Grund af

¹⁾ Collegium medicums Korrespondanceprotokol P. 242.

Sygdom¹⁾. Om han virkelig har været syg, eller han har frygtet for Ubehageligheder, naar han tog Graden her, ved jeg ikke, men sikkert er det, at han aldrig tog Doktorgraden her, men derimod blev han Doktor 30. Juni 1777 i Bützow. Han døde allerede i December samme Aar uden at være kommen hjem, — altsaa heller ikke ham lykkedes det at faa Doktorgraden i Danmark!

Den gamle DE MEZAS tredje Søn JACOB THEOPHILUS var født i København 1756. Ogsaa for ham søgte Faderen, og i sin Ansøgning siger han, at den ældre Søns „hastige Død“ var Aarsag til, at han ikke kom til at disputere. Den yngste Søn havde „den 5. December 1781²⁾ ladet sig examinere i den Theoretiske og praktiske Lægekunst, i Chirurgien saavel som i hvad en Accoucheur bør vide, og har af alle Professorerne faaet Characterem Laudabilem, men da han nu fremstiller sig forat promoveres til Doctor Graden, haver han ved Facultetet faaet det Svar: at det foranmeldte allernaadigste Reskript var allene en Personell Benaadning for hans afdøde Broder; thi er det min allerunderdanigste Ansøgning, at fornævnte min nulevende eneste Søn, som jeg er forsikret om i min Alderdom vil understytte mig i mine besværlige Forretninger, maae vederfares samme høy Kongelige Naade, som hans afdøde Broder, og at Facultetet allernaad. maa befales at antage ham til Promotion i Doctor Graden.“ Konsistorium er denne Gang paafaldende føjeligt og eragtede. „at det heller ikke burde erklære sig derimod“. Faa Dage efter (19. April 1782) kom der derefter kgl. Bevilling, „dog at dermed forholdes paa den i for-

¹⁾ Dr. MYNSTER. TODE (Sundhed og Underholdning 1787 P. 111) angiver, at DE MEZA tog Eksamen den nævnte Dag.

²⁾ INGERSLEV: Danmarks Læger og Lægevæsen II. P. 569. Anm. mener, at han først eksamineredes 1783, men dette er altsaa ikke rigtigt. TODE (l. c.) angiver ogsaa $\frac{5}{12}$ 1781. Han immatrikuleredes først $\frac{27}{4}$ 1783 samtidig med sin Promotion. Det er, som allerede ovenfor berørt, ikke saa sjældent, at Immatrikulationen først fandt Sted paa et sent Stadium (Smlg. JUL. PETERSEN: CHR. JOH. BERGER. Histor. Tidsskr. 6 R. III 1891 P. 358).

bemeldte Vores Befaling af 21. Avgust 1776 fastsatte Maade"—
dvs. Doktorgrad uden jus docendi et disputandi ex
suprema Cathedra.

JACOB THEOPHILUS DE MEZA indskreves ved Universi-
tetet 24. April 1783, og 29. April 1783 blev han Doctor
medicinæ, og han er altsaa den første Jøde, der faar
den medicinske Doktorgrad i København.

Ganske vist havde altsaa en Jøde ikke blot faaet
Tilladelse til, men ogsaa virkelig disputeret i København,
men da man ser, at det fremhæves, at det var en per-
sonlig Bevilling, der var givet, og Tilladelsen altsaa ikke
gjaldt Jøderne i Almindelighed, ligger det nær at under-
søge, om ikke nogle særlige Forhold gjorde sig gældende
for DE MEZAS Vedkommende og endvidere, om der ikke
kendes flere jødiske Doctores fra den nærmeste Tid, og
hvorledes det da er gaaet dem. Bægge disse Spørgs-
maal kunne i alt Fald til Dels besvares.

Var der da en virkelig Grund til særlig at give DE
MEZA Tilladelse til at disputere? Ja, ganske vist, og
det kom tydeligt nok for Dagen i den nærmest paa-
følgende Tid. Den gamle DE MEZAS Hustru døde 1783,
og 27. Juli s. A.¹⁾ lod Sønnen og Datteren sig døbe af
Konfessionarius BASTHOLM i Fredensborg, og 26. Oktober
s. A.²⁾ lod Faderen sig ligeledes døbe i Fredensborg
af BASTHOLM³⁾. I sin Trosbekendelse siger gamle DE

¹⁾ Adresseavisen ²⁸/₇ 1783. Berl. Tid. ¹/₈ 1783.

²⁾ Adresseavisen ²⁹/₁₀ 1783. I Berlingske Tidende findes mærke-
lig nok ingen Meddelelse derom, medens Jøders Daab ellers
omtales med vidtløftig Opregning af deres fine Faddere. For
ingen af DE MEZA'erne nævnes nogen Fadder.

³⁾ BASTHOLM siger: I samme Aar meldte den gamle Doctor DE
MEZA sig hos mig for at blive indlemmet i den Christne-Kirke.
Denne værdige Olding, som i mange Aar havde læst de Christnes
Skrifter, og gjort sig fuldkommen bekiendt med Kirkens Lær-
domme, kunde ikke behandles som andre raa Jøder. Jeg
havde ikkun nogle Samtaler med ham over de Lærdomme, i

MEZA¹⁾), der antog Navnet CHRISTIAN JULIUS FREDRIK: „Det var Sandheds Iver, som alt for tredive Aar siden i min Siel opvakte den hidindtil, Gud veed hvorledes, tilintetgiorte Beslutning, tillige med min for nylig afdøde Kone at omarme den christelige Troe Det var Sandheds Iver, som gjorde, at ieg efter en Deel Aars Forløb, da mine Børn toge til i Alder og Fornuft, ofte bebreidede mig selv, at ieg ei havde fuldført vor fordum tagne Beslutning, især, da min salige Kone ikke mere kunde beqvemme sig til dette vigtige Skridt.“ — Det er vel højst sandsynligt, at DE MEZA netop har udvirket Tilladelse for sine Børn til at disputere ved Løftet om efter sin Hustrus Død at lade sig døbe, og muligvis har ZADIG DE MEZA i denne Henseende faaet Skrupler, da det kom til Stykket og derfor trukket sig tilbage.

CHRISTIAN JACOB THEOPHILUS DE MEZA, som han efter Daaben kom til at hedde, blev Læge i Helsingør, hvor han først døde 1844. Fra ham stammer den endnu levende Slægt.

Det andet Spørgsmaal, som kunde give Oplysninger. hvorvidt DE MEZAS Daab har været af Betydning, nemlig om der kendes andre danske Jøder, der have taget Doktorgraden i de følgende Aar, maa besvares bekræftende. Der er nemlig to danske Jøder, der toge den

hvilke de Christne ere forskellige fra Jøderne. Jeg blev derved overbeviist, at han baade havde dem fuldkommen inde, og følte fuld Overbeviisning om deres Sandhed. Det blev ham derfor, efter min Forestilling, bevilget, uden foregaaende Examen, blot at oplæse sin Troesbekiendelse i Kirken, hvilken han selv havde gandske uden min Hielp udarbejdet Denne Handling var for mig en af de meget behagelige Embedsforretninger i mit Liv, da jeg var overbeviist om, at ingen uædle Hensigter havde bevæget denne lærde, værdige og utrængende Mand til dette vigtige Skridt.“ (Lahde: Portrætter og Biografier af Danske, Norske og Holstenere. — Bastholm P. 41).

1) Den ældre Doctor DE MEZAS Troesbekiendelse som blev aflagt ved hans Indlemmelse i den Christne Kirke, tilligemed den Tale, som blev holden ved samme Lejlighed af C. BASTHOLM. Kbh. 1783.

medicinske Doktorgrad i 1784, — dog ikke i København men i Bützow. Dette kunde tyde paa, at jeg havde Ret i min Formodning, men det er dog tvivlsomt, om man kan slutte noget deraf, naar man ser lidt nærmere paa disse Doktorgraders Historie.

Jeg kender foreløbig kun den ene af disse Jøder. Han hed ISAC HEINRICH SALOMONSEN, var født 1755 i København¹⁾, Søn af en Schächter²⁾. Han disputerede som sagt 1784 i Bützow, praktiserede i 1787 i Elms-horn, blev senere Fattiglæge ved den jødiske Menighed i København og døde 1794¹⁾. I Disputatsen, De irritabilitate, omtaler han, at TODE har været hans egentlige Lærer, og ligesom sin Lærer siger han, at han er Digter, og det er ham derfor ogsaa aabenbart en Fornøjelse at finde Lejlighed til at meddele, at TODE paa en af sine Forelæsninger havde fortalt, at han engang var modtagen af en kvindelig Patient med følgende Vers:

Willkommen, mein lieber Herr Professor,
 Sie seynd doch nicht so arg, als der Assessor,
 Sie müssen mich nicht zur Ader lassen,
 Sonst werd' ich Sie Zeitlebens hassen,
 Geben Sie mir keine Mixtur,
 Denn diese ist wieder meine Natur
 Pillen kann ich auch nicht leiden,
 Und solte ich auch gleich verscheiden.

Bützow var nu allerede et noget suspekt Universitet, da jeg tidligere har haft Lejlighed til at vise, at den danske MAURITS MARQUARD MARTINI efter al Sandsynlighed har købt sig Doktorgraden her³⁾, men hertil kom, at der i SALOMONSENS Disputats fandtes tilføjet et Par Sider Hebraisk uden Vokaler, som jeg ikke kunde

¹⁾ Dr. Mynster.

²⁾ Disputatsen.

³⁾ GEORG HEUERMANN P. 50 Anm. 4.

faa tydet. Jeg henvendte mig derfor til Hr. Rabbiner SIMONSEN, der var saa elskværdig ikke blot at oversætte dette Stykke for mig, men ogsaa at give mig nogle værdifulde Oplysninger. Det hebraiske Tillæg er forfattet af Professor i orientalske Sprog i Bützow TYCHSEN, der i høj Grad roser ZADIG DE MEZA, men kommer med nogle Hentydninger til nogle, der vel udgave sig for omskaarne men ikke vare omskaarne af Hjertet. Hr. Rabbiner SIMONSEN gjorde mig derpaa opmærksom paa følgende Stykke af et Brev fra TYCHSEN: „Zwei Juden, aus Copenhagen, welche im vorigen Jahre hier in Doctores medic. promovirten und wegen des so lange zugefrorenen Belts, keine Geldrimesen bekommen konnten, und daher in Gefahr waren, ohne ihre Absicht zu erreichen, als Betrüger heimlich auszuziehen, betrogen mich um 75 ihnen baar geliehenen Thaler und ihren Hauswirth um 60 Rthler. Der eine hatte die Kühnheit, mir den Talmudischen Grundsatz: Gesel goi muttar d. h. Nichtjuden zu berauben, ist erlaubt, zur Antwort zu schreiben.“¹⁾ Om det er SALOMONSEN, der har været fræk nok til at opfinde denne Talmudiske Grundsætning, som naturligvis ikke findes i Talmud, ved jeg ikke, men man faar jo ikke store Tanker om de to danske Jøders Redelighed.

Der er imidlertid et andet Punkt i den samme Bog, som er af stor Interesse i denne Sammenhæng. Det fortælles nemlig, at i 1784 paatog den godmodige TYCHSEN sig at oversætte dels nogle Theses og dels en hel Afhandling fra Tysk til Latin for to Venner, der fik Doktorgraden i Bützow²⁾. Hvis det er de to danske Jøder, der snød ham, der her betegnes som hans Venner, — og det er der vel al Rimelighed for at antage, — maa man deraf slutte, at de ikke selv have kunnet præstere saa meget, at de kunde faa Doktor-

¹⁾ A. TH HARTMANN: OLUF GERHARD TYCHSEN. Bremen 1818 J P. 273.

²⁾ do. II. 3. Abth. 1820 P. 307.

graden i København, hvor der sikkert stilledes større Fordringer. Er dette rigtigt, kan man ikke deraf, at de have taget Doktorgraden i Bützow, slutte, at de, hvis de havde været dygtige, ikke kunde have faaet Graden i Danmark.

I Københavns Universitets Fundats af 7. Maj 1788 udelodes den 51. Artikel, og der var altsaa ikke mere noget i Vejen for Jøders Erhvervelse af Doktorgraden i Danmark.

I dette Aarhundrede vakte det Opsigt, da SELIGMANN MEYER TRIER i 1836 blev Medlem af Sundhedskollegiet, men først i 1843 kom det Spørgsmaal op, om en Jøde kunde konkurrere til et Professorat. Det var atter i det medicinske Fakultet, og der førtes vidtløftige Forhandlinger derom¹⁾. Omsider gaves Tilladelsen, „dog uden Adgang til eventualiter at indtræde i Konsistorium“. Forhandlingerne minde ikke saa lidt om de i forrige Aarhundrede førte, saaledes „fandt Direktionen [for Universitetet og de lærde Skoler] dog, ligesom Kancelliet og Konsistorium, at det burde udtrykkeligen tilkjendegives, at han ikke maatte vente derved at erholde Adgang til i sin Tid at indtræde i Konsistorium, da dettes Embedsvirksomhed unægtelig er af en anden Natur og strækker sig langt videre end den som er forbunden med et Læreembede i det medicinske Facultet, ligesom det ogsaa af den Grund vilde være upassende at en Jøde var Medlem af Konsistorium, da dette paa Universitetets Vegne har Patronatet over to af Hovedstadens Kirker.“ — Endelig forsvandt ogsaa denne sidste Indskrænkning, da Konsistorium ophævede Eden ved Concluseum consistorii af 28. Februar 1872²⁾, men det var dog ikke en Jøde, der gav Anledning hertil. Endnu har, saavidt mig bekendt, ingen Jøde været Professor ordinarius ved Københavns Universitet.

¹⁾ SELMER: Københavns Universitets Aarbog for 1843.

²⁾ MATZEN l. c. II. P. 16.

